

İNGİLİZ KÜLTÜR TARİHİ
VE
İNCELEMELERİ

Editör

Zeynep Z. ATAYURT FENGE

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-399-803-5	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
İngiliz Kültür Tarihi ve İncelemeleri	47518
Editör	Baskı ve Cilt
Zeynep Z. ATAYURT FENGE ORCID iD: 0000-0002-9144-9617	Gökтуğ Matbaacılık
Yayın Koordinatörü	Bisac Code
Yasin DİLMEN	HIS015000
	DOI
	10.37609/akya.3087

Kütüphane Kimlik Kartı

İngiliz Kültür Tarihi ve İncelemeleri / ed. Zeynep Z. Atayurt Fenge.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.

272 s. : 160x235 mm.

Kaynakça ve İndeks var.

ISBN 9786253998035

1. Tarih--İngiliz Kültür Tarihi.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
<i>Zeynep Z. ATAYURT FENGE</i>	
BÖLÜM 1 İngiliz Toplumunda Çokkültürlülüğün Tarihi.....	11
<i>Funda HAY KILIÇ</i>	
BÖLÜM 2 Birleşik Krallık'ta Ulusal Kimlikler	35
<i>Ayşegül DEMİR</i>	
BÖLÜM 3 On Dokuzuncu Yüzyıl Macera Romanlarında İmparatorluk, Britanyalılık Ve Milli Kimlik: <i>Mercan Adası</i> (1857) ve <i>Define Adası</i> (1883)	57
<i>Mürüvvet Mira PINAR DOLAYKAYA</i>	
BÖLÜM 4 Altkültürden Akışkan Kimliğe: İngiliz Gençlik Kültürü	81
<i>Emine ŞENTÜRK</i>	
BÖLÜM 5 Çokkültürlülük, Kültürlerarasılık ve Edebiyat	103
<i>Seda ARIKAN</i>	
BÖLÜM 6 Bir Küçük Adadan Diğere: Andrea Levy'nin <i>Küçük Ada</i> Romanında Kimliğini Arayan Küçük Adalılar.....	137
<i>Adem BALCI</i>	
BÖLÜM 7 Çağdaş Britanya Tiyatrosunda Çokkültürlülük Temsilleri.....	185
<i>Pelin DOĞAN ÖZGER</i>	
BÖLÜM 8 Salman Rushdie'nin <i>Mağriplinin Son İç Çekişi</i> Adlı Romanında Çokkültürlülük Ve Tarihe Palimpsest-Ekfrastik Bir Bakış.....	207
<i>Asya Sakine UÇAR</i>	
BÖLÜM 9 Brexlit: Brexit Sonrası İngiliz Romanında Öne Çıkan İzlekler	227
<i>Cihan YAZGI</i>	

YAZARLAR

Doç. Dr. Seda ARIKAN

Fırat Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD.

Dr. Adem BALCI

Bağımsız Araştırmacı

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül DEMİR

Munzur Üniversitesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD.

Dr. Öğr. Üyesi Mürüvvet Mira PINAR DOLAYKAYA

Manisa Celâl Bayar Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD.

Prof. Dr. Zeynep Z. ATAYURT FENGE

Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD.

Dr. Öğr. Üyesi Funda HAY KILIÇ

Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD.

Dr. Öğr. Üyesi Asya Sakine UÇAR

Iğdır Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü İngiliz Dili ve Edebiyatı AD.

Öğr. Gör. Dr. Cihan YAZGI

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, Yabancı Diller AD.

Dr. Öğr. Üyesi Pelin DOĞAN ÖZGER

Munzur Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD.

Dr. Öğr. Üyesi Emine ŞENTÜRK

Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD.

*Kültür, ortaya çıkardığından çok daha fazlasını gizler;
gizli tuttuğu şeyleri de bilfiil kendi tabanından saklar.*

Edward T. Hall, The Silent Language

*Kültür incelemeleri, toplumsal yaşamın tam merkezindeki
sembolik alanın can alıcı rolüne dikkati çeker.*

Stuart Hall, Representation

GİRİŞ

Zeynep Z. ATAYURT FENGE¹

Yükselen deniz seviyesi sonucunda büyük bir adaya dönüşen Büyük Britanya'ya tarih boyunca Kıta Avrupası'ndan çeşitli insan toplulukları gelmiş ve ada nüfusunu şekillendirmiştir. M.Ö. 2000'lerde Beaker topluluğunun adaya gelmesiyle başlayan bu süreç sırasıyla Kelt, Roma, Anglo-Sakson, Viking ve Normandiya istilalarıyla devam etmiş ve her bir topluluk adadaki toplumsal yapıya tesir etmiştir. Anglo-Sakson krallıklarından doğan İngiltere Krallığı, 10. yüzyıldan 17. yüzyıla kadar adada egemen devlet olmuştur.

16. ve 17. yüzyıllarda birbirinden bağımsız iki ayrı krallık olan İngiltere ve İskoçya, 1707 yılında Büyük Britanya Krallığı altında birleşmiş ve bu birleşme ile İngiltere krallığının bir bileşeni konumuna geçmiştir. Britanyalılık, bütüncül ve kapsayıcı yönüyle İngilizlikten önce gelmiştir; ancak, 19. yüzyılda İngilizlik ulusal ve kültürel bir anlam kazanmıştır. *Oxford İngilizce Sözlüğü (OED)*'nin ilk kez 19. yüzyılda yayımlanmaya başlamış olması bu eğilimin bir göstergesidir.²

Britanya kültürü zengin bir mozağe sahiptir, bu sebeple de Britanya kültür tarihi denince ulusal kimlik konusu önem arz etmektedir, zira Britanyalılık melez bir kimliği nitelemekle birlikte, İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda'yı kapsayan Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı adıyla anılan ülke birbirinden farklı milli kimlikleri ve çeşitli kültürleri barındırmaktadır. Büyük Britanya'nın yaklaşık % 60'luk kısmını oluşturan İngiltere ise Birleşik Krallık'ın merkez ülkesi konumunda olmakla birlikte, Britanya kültürünün çeşitliliğine ayna tutan özellikleri ile ön plana çıkmaktadır. Öyle ki İngiltere'de coğrafi konumlarına göre dokuz bölge ile Buckinghamshire, Cambridgeshire, Cornwall, Devon, Essex, Lancashire, Leicestershire, Northumberland, Oxfordshire ve Yorkshire gibi yerleşim yerlerini içeren kırk sekiz yerel yönetim bölgesi bulunmaktadır. Bu bölgeler, farklı coğrafi özelliklerinin yanı sıra barındırdıkları

¹ Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD., atayurt@humanity.ankara.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9144-9617

² Bkz. <https://www.oed.com/information/about-the-oed/history-of-the-oed/?tl=true>

romanlarda nasıl tanımlandığını ve ne şekilde temsil edildiğini irdelemektedir. Dr. Yazgı'nın bu çalışması Brexit sonrası dönemde Britanya edebiyatında yeniden ivme kazanan toplumsal içerikli izlekleri ortaya koymanın yanı sıra, romanlarda aktarılan iyimser bakış açısına dayanarak edebiyatın birleştirici ve empati uyandıran yönüne de vurgu yapmaktadır.

Kültürün çok katmanlı yönünün tarihsel, toplumsal ve edebi kapsamda irdelendiği, yukarıda belirtilen çalışmaların her biri ayrıntılı ve eleştirel okumaların birer ürünüdür. İngiliz kültür tarihinin, edebiyatta ve sanatta yansımaları ile harmanlanarak incelendiği bu kitapta hedef okuyucumuz başta öğrencilerimiz olmakla birlikte, bu çalışmanın İngiliz kültürüne ilgi duyan ve kültürün edebiyatla olan etkileşimini, İngiliz edebiyatı kapsamında ve güncel bir içerikle daha yakından incelemek isteyen araştırmacılara hitap edeceği kanaatindeyiz. Kültür incelemeleri, eleştirel düşünmeyi ve toplumsal normları sorgulamayı teşvik eden bir disiplin olduğu için, her bölümün sonunda, o bölümde incelenen ve tartışılan konuyla ilgili sorular, ek okuma önerileri ile birlikte kısa bir özet de yer almaktadır. Kültür denince akla daha pek çok konu başlığı gelmektedir, ancak bu kitapta kültürün bünyesinde bulundurduğu anlam ve düşünceler, edebiyat ve sanatta temsilleri kapsamında incelenmektedir. Başta İngiltere olmak üzere Britanya kültürüne bir pencere açan bu kitabın İngiliz kültür ve edebiyatına ilgi duyan tüm okurlar için yararlı bir kaynak olmasını dilerim.

KAYNAKLAR

- Gerzina, Gretchen Holbrook. *Black London: Life before Emancipation*. Rutgers UP, 1995.
- Hall, Stuart. "The Question of Cultural Identities", *Modernity and Its Futures*, ed. Stuart Hall, David Held ve Tony McGrew, Polity Press, 1992, ss. 273-326.
- . "Race, Culture, and Communications: Looking Forward and Backward at Cultural Studies," *What is Cultural Studies? A Reader*, ed. John Storey, Arnold, 1996, ss. 336-43.
- . "Notes on Deconstructing the Popular," *Cultural Theory: An Anthology*, ed. Imre Szeman ve Timothy Kaposy, Wiley-Blackwell, 2011, ss. 12-17.
- Williams, Hywel. "Capital Offence." *The Guardian*, 27 Aralık 2000, <https://www.theguardian.com/uk/2000/dec/27/britishidentity.features11>.
- Williams, Raymond. "Culture is Ordinary," *Cultural Theory: An Anthology*, ed. Imre Szeman ve Timothy Kaposy, Wiley-Blackwell, 2011, ss. 72-80.

İNGİLİZ TOPLUMUNDA ÇOKKÜLTÜRLÜLÜĞÜN TARİHİ

Funda HAY KILIÇ¹

GİRİŞ

İngiliz toplumunun geçmişine bakıldığında saf bir ırktan söz etmenin mümkün olmayacağı görülmektedir. Toplum yapısında tarih boyunca süregelen bir çokkültürlülük mevcuttur. İngiliz ve İngiltere kelimelerinin türetildiği Anglo-Saksonlar bile İngiliz toplumunun kökeni ve kültürünün tek kaynağı değildir. Günümüzde en çok konuşulan dile sahip, 19. yüzyılda sömürgeciliğin lideri olarak onlarca ülkeyi himayesine almış İngilizler aslında Keltlerin, Romalıların ve Cermen kavimlerinin şekillendirdiği bir toplumdur. Bilinen en eski kaynaklar ve arkeolojik çalışmalara bakıldığında Britanya adasının uzun yıllar farklı topluluklara ev sahipliği yapıldığı görülmektedir. Ancak bu topluluklardan hiçbiri “İngiliz” ismini kullanmamıştır. İngiliz olarak bilinen halk ise farklı birçok toplumu bünyesinde barındırmaktadır. Bunun en önemli etkeni adanın kaynakları ve imkanları bakımından her zaman cazip bir konumda olması ve Kuzey Avrupa’dan Güney Avrupa’ya pek çok topluluğun Britanya’yı ele geçirmek için bir sebebinin olmasıdır. Dolayısıyla adadaki bu hareketlilik 11. yüzyıldaki Normanların fethine kadar hem güney hem de kuzey Avrupa’dan birçok topluluğun Britanya adasını fethetme arzusunu açıklamakta ve araştırmacıları İngiltere’deki çokkültürlülüğün en eski örneklerine götürmektedir.

Britanya adasındaki yaşam, aslında Amerika ya da Avrupa kıtalarında olduğu gibi çok eskilere dayanmaktadır. Avrupa’da 3.3 milyon yıl öncesinde bile taştan yapılmış ilkel silah ve alet kalıntılarına rastlansa da Avrupa’dan 11.000 yıl önce ayrılan Britanya’da ilk insan izleri 250.000-300.000 yıl öncesine uzanmaktadır (Burns 1). Ancak bu tarihlerde yaşayan insanlar hakkında pek bilgi

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD., fhay@ankara.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-5414-6636

EK OKUMA LİSTESİ

1. Alexander, Michael. *A History of English Literature*. 3. basım. MacMillan Press, 2000.
2. Amodio, Mark C. *The Anglo-Saxon Literature Handbook*. Wiley-Blackwell, 2014.
3. Brodey, Kenneth ve Fabio Malgaretti, ed. *Focus on English and American Literature*. Modern Languages, 2002.
4. Evans, Ifor. *A Short History of English Literature*. E-kitap, A Pelican Book, 1990.
5. Gündüz, Nazlı. *The Teaching of British Literature and Culture I*. Çizgi Kitabevi Yayınları, 2019.

KAYNAKLAR

- Bernard, Catherine. *Celtic Mythology*. Enslow Publishers, Inc., 2003.
- Burns, William E. *A Brief History of Great Britain*. Facts on File, 2010.
- “Clerks, Latin and education.” *Vindolanda Tablets Online*, <http://vindolanda.csad.ox.ac.uk/exhibition/docs-5.shtml>, Erişim tarihi 21 Temmuz 2023.
- Dance, E. H. *Outlines of British Social History*. Longmans, Green & Co., 1950.
- Garnsey, Peter ve Richard Saller. *The Roman Empire: Economy, Society and Culture*. Bloomsbury, 2014.
- Gary, Thomas. *Education: A very Short Introduction*. Oxford UP, 2013.
- Greenblatt, Stephen, ed. *Norton Anthology of English Literature*. 8. basım, cilt 1. W. W. Norton & Company, 2006.
- Gillard, Derek. “Education in England: A History.” *Education in England*, Mayıs 2018, <http://www.educationengland.org.uk/history/chapter01.html>. Erişim tarihi 22 Temmuz 2023.
- MacCulloch, J. A. *The Religion of the Ancient Celts*. Constable, 1992.
- Mackillop, James. *Myths and Legends of the Celts*. Penguin Books, 2006.
- McDowall, David. *An Illustrated History of Britain*. Longman, 2006.
- Morgan, Kenneth O. *The Oxford History of Britain*. 1984. Oxford UP, 1993.
- Richards, Julian D. *The Vikings: A Very Short Introduction*. Oxford UP, 2005.
- Shotter, David. *Roman Britain*. E-kitap, Routledge, 2004.

BİRLEŞİK KRALLIK'TA ULUSAL KİMLİKLER

*Ayşegül DEMİR¹***GİRİŞ**

Birleşik Krallık, İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda gibi dört farklı ulustan oluşan bir bütündür. Bu ulusların her biri tarihsel, dilsel ve kültürel unsurların etkileşime girdiği kendine özgü ulusal kimliklere sahiptir. Bu makale, bu ulusal kimlikleri Birleşik Krallık'ın daha geniş bağlamı içerisinde incelemeyi amaçlamaktadır.

Ulusal kimlik, tarihsel, kültürel, ekonomik ve hukuki parametrelere dayalı olarak, bir milletin veya ulusun bireyleri arasında paylaşılan ortak bir bilinci ifade eder (Smith 14; Tranter ve Donoghue 993). Bu kimlik, dinamik bir yapıya sahip olup zamanla değişen kültürel etkileşimlerle şekillenebilir. Bu değişimlerin ortasında, kolektif kimlik ön plana çıkmaktadır. Bu, bireylerin benzer değerleri, inançları, normları ve hedefleri paylaşarak oluşturdukları sosyal bir yapıdır. Bu sosyal yapı, bireylerin toplumsal aidiyet bilincini ve ulusal amaçlarını belirlemede etkilidir. Aidiyet duygusu, politik bir yansıması olarak milliyetçilik kavramıyla da doğrudan ilişkilidir.

Birleşik Krallık, içerisinde farklı ulusal ve bölgesel kimlikleri barındıran çok katmanlı bir yapıya sahiptir. Bu kompleks yapı, bölgenin tarihsel evrimi ve çeşitli kültürlerle etkileşimi sonucu oluşmuştur. Bu etkileşimler, Birleşik Krallık'ın kimlik yapısının zenginliğine önemli katkılarda bulunmaktadır.

Edebiyat, tarihi ve kültürel değerler aracılığıyla bir ulusun kimliğini somutlaştırır, dilin korunmasına katkıda bulunur ve ulusal kimliğin çok boyutlu bir resmini çizer. Eserler ve yazarlar, ulusal kimliği global bir platformda tanıtmada ve toplumun değerlerini, inançlarını ve ideallerini dile getirmede

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Munzur Üniversitesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD., aysegul.demir.tr@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-0411-4561

EK OKUMA LİSTESİ

1. Anderson, Benedict. *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. Verso Books, 1983.
2. Colley, Linda. *Britons: Forging the Nation 1707–1837*. Yale UP, 1992.
3. Kumar, Krishan. *The Making of English National Identity*. Cambridge UP, 2003.
4. Nairn, Tom. *The Break-up of Britain: Crisis and Neo-Nationalism*. Common Ground Publishing, 1981.
5. Özkırımlı, Umut. *Milliyetçilik Kuramları: Eleştirel Bir Bakış*. Doğu Batı Yayınları, 2013.
6. Smith, Anthony D. *National Identity*. University of Nevada Press, 1991.
7. Ignatieff, Michael. *Blood and Belonging: Journeys into the New Nationalism*. Farrar, Straus and Giroux, 1993.
8. Pittock, Murray. *Scottish and Irish Romanticism*. Oxford UP, 2008.

KAYNAKLAR

- Bardon, Jonathan. *A History of Ulster*. Blackstaff Press. 2005.
- Bartlett, Thomas. “‘A People Made Rather for Copies Than Originals’: The Anglo-Irish, 1760–1800.” *The International History Review*, cilt 12, sayı 1, Informa UK Limited, Şubat 1990, ss. 11–25. *Crossref*, <https://doi.org/10.1080/07075332.1990.9640534>.
- . “‘This famous island set in a Virginian sea’: Ireland in the British Empire, 1690–1801.” *The Oxford History of the British Empire: Volume II: The Eighteenth Century*, ed. P. J. Marshall, Alain Low ve Wm. Roger Louis, Oxford Academic, 1998, <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198205630.003.0012>.
- Bebbington, D. W. “Religion and National Feeling in Nineteenth-century Wales and Scotland.” *Studies in Church History*, cilt 18, Cambridge UP, 1982, ss. 489–503. *Crossref*, <https://doi.org/10.1017/s0424208400016302>.
- Bew, Paul. *Ireland: The Politics of Enmity 1789–2006*. Oxford UP, USA, 2007.
- Browne-Moxon, Edward. “National Identity in Northern Ireland.” *Social Attitudes in Ireland: The First Report*, ed. Peter Stringer ve Gillian Robinson, Blackstaff Press, 1991.
- Cohen, Robin. “Fuzzy Frontiers of Identity: The British Case.” *Social Identities*, cilt 1, sayı 1, Informa UK Limited, Şubat 1995, ss. 35–62. *Crossref*, <https://doi.org/10.1080/13504630.1995.9959425>.
- Colley, Linda. “Britishness and Otherness: An Argument.” *The Journal of British Studies*, cilt 31, sayı 4, Cambridge UP Ekim 1992, ss. 309–29. *Crossref*, <https://doi.org/10.1086/386013>.
- Coogan, Tim Pat. *The Troubles: Ireland’s Ordeal and the Search for Peace*. Palgrave Macmillan, 2002.
- Connolly, S. J. “Varieties of Britishness: Ireland, Scotland and Wales in the Hanoverian State.” *Uniting the Kingdom? The Making of British History*, ed. Alexander Grant ve Keith Stringer, Routledge, 1995, ss. 193–207.
- Coulmas, Florian. *The Handbook of Sociolinguistics*. Wiley-Blackwell, 1998.
- Crystal, David. *English as a Global Language*. Cambridge UP, 2003.

- “Daniel O’Connell (1775-1847).” *University of Nottingham- Manuscripts and Special Collections*, University of Nottingham, [www.nottingham.ac.uk/manuscriptsandspecialcollections/learning/biographies/danieloconnell\(1775-1847\).aspx](http://www.nottingham.ac.uk/manuscriptsandspecialcollections/learning/biographies/danieloconnell(1775-1847).aspx).
- Davies, John. *A History of Wales*. Penguin UK, 2007.
- Davies, W. *Wales: The Cultural Heritage*. Y Lofa, 2008.
- “Dynamics of Diversity”. Centre on the Dynamics of Ethnicity, www.ethnicity.ac.uk/discover/briefings/dynamics-of-diversity. Erişim tarihi 17 Eylül 2023.
- Dumville, David N. “‘Celtic’ Visions of England,” *The Cambridge Companion to Medieval English Culture*, ed. Andrew Galloway, Cambridge UP, 2011, ss. 107-28.
- “eisteddfod”. *Encyclopedia Britannica*, 22 Aralık 2021, <https://www.britannica.com/art/eisteddfod>. Erişim tarihi 17 Eylül 2023.
- Frith, Simon. “On Not Being Scottish.” *Critical Quarterly*, cilt 42, sayı 4, Wiley, Aralık 2000, ss. 1–6. *Crossref*, <https://doi.org/10.1111/1467-8705.00314>.
- Güvenç, Sıla Şenlen. “[You can’t kill me]’: Scottish Identity and the Anglo-Scottish Union in David Greig’s Dunsinane.” *Scottish Literary Review*, cilt 6, sayı 2, 2014, ss. 93-113.
- Hall, Stuart. *Representation*. Sage, 1997.
- Hayward, Katy. “The Pivotal Position of the Irish Border in the UK’s Withdrawal From the European Union.” *Space and Polity*, cilt. 22, sayı. 2, Informa UK Limited, Mayıs 2018, ss. 238–54. *Crossref*, <https://doi.org/10.1080/13562576.2018.1505491>.
- Ignatieff, Michael. *Blood and Belonging: Journeys into the New Nationalism*. BBC Books, 1993. Viking, Toronto, 1993. Internet Archive, https://archive.org/details/bloodbelongingjo00igna_1/page/180/mode/2up?q=ethnic.
- Keating, Michael. *The Government of Scotland: Public Policy Making After Devolution*. Edinburgh UP, 2009.
- Kiss, Zsolt, Allison Park. “‘National Identity: Exploring Britishness’.” *British Social Attitudes: The 31st Report*, ed. Alison Park vd., NatCen Social Research, 2014.
- Kumar, Krishan. “Nation and Empire: English and British National Identity in Comparative Perspective.” *Theory and Society*, cilt 29, sayı 5, 2000, ss. 575–608. *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/3108547>. Erişim tarihi 11 Haziran 2023.
- . *The Making of English National Identity*. Cambridge UP, 2003.
- Mann, Robin, Steve Fenton. *Nation Class and Resentment: The Politics of National Identity in England Scotland and Wales*. Palgrave, 2017.
- McBride, Ian. “Protestantism and Patriotism in Eighteenth-Century Ireland.” *Protestantism and National Identity. Britain and Ireland c.1650–c.1850*, ed. Tony Claydon ve Ian McBride, Cambridge University Press, 1998, ss. 236–61.
- Nairn, Tom. *The Break-up of Britain*. New Left Books and Verso Editions, 1981.
- . *The Enchanted Glass: Britain and Its Monarchy*. Vintage, 1994.
- Orwell, George. *The Lion and the Unicorn*. Penguin UK, 2018.
- Park, Alison, vd., ed. *British Social Attitudes: The 31st Report*, NatCen Social Research, 2004.
- Pittock, Murray. *Scottish and Irish Romanticism*. Oxford UP, 2008.
- Prebble, John. *The Highland Clearances*. Penguin UK, 1982.
- Smith, Anthony D. *National Identity: Ethnonationalism in Comparative Perspective*, U of Nevada P, 1991.
- Smith, David. *Fields of Praise: The Official History of the Welsh Rugby Union, 1881-1981*. U of Wales P, 2000.
- Tranter, Bruce ve Jed Donoghue. “Embodying Britishness: National Identity in the United Kingdom.” *Nations and Nationalism*, cilt. 27, sayı 4, Wiley, Mart 2021, ss. 992–1008. *Crossref*, <https://doi.org/10.1111/nana.12730>.

ON DOKUZUNCU YÜZYIL MACERA ROMANLARINDA İMPARATORLUK, BRİTANYALILIK VE MİLLİ KİMLİK: MERCAN ADASI (1857) VE DEFİNE ADASI (1883)

Mürüvvet Mira PINAR DOLAYKAYA¹

GİRİŞ

Belirli bir dönemde çocukların okuma alışkanlıkları ve çocuklara hitap eden edebiyat üretimi, o dönemin toplumsal yapısı, kültürel değerleri, ekonomik ve siyasi arka planıyla yakından ilişkilidir. Özellikle çocuk edebiyatının doğasında yer alan öğretici olma niteliği, onu toplumsal dinamiklerden ve değerlerden ayrı kılamaz. Kimberley Reynolds'un da vurguladığı üzere, "hiçbir edebiyat tarafsız olmamakla" birlikte, "çocuk edebiyatının okuyucuların tutumlarını şekillendirme kaygısı diğerlerinden daha fazladır" (ix). Bu sebeple, "toplumun nasıl çalıştığını ve genç bireylerin cinsiyet rolleri, şiddet, devlet ve savaş gibi konular hakkındaki görüşlerini nereden aldıklarını" anlamak istiyorsak çocukların neler okuduklarına bakmamız gerekir (Reynolds ix). Aynı şekilde, belirli bir dönemde çocuk edebiyatı alanında ortaya çıkan edebi türleri, edebi trendleri ya da tekrar eden tematik özellikleri anlamlandırabilmek için o toplumun ekonomik, siyasi ve ideolojik yapısını anlamak ve türü tarihsel bağlamında değerlendirmek gerekir.

Gayatri Spivak, "on dokuzuncu yüzyıl Britanya edebiyatını emperyalizmi hatırlamadan okumanın mümkün olmayacağından" (146) bahseder. Nitekim, İngiltere'nin on altıncı yüzyılın sonlarında ve on yedinci yüzyılın başlarında coğrafi keşifler ile başlayan genişlemeci politikası, on dokuzuncu yüzyıla gelindiğinde İngiltere'yi emperyalist bir ülke haline getirdi. İngiltere, önce 1707 Birlik Yasaları (Acts of Union 1707) ile İskoçya ve daha sonra 1801 yılında İrlanda ile birleşerek Birleşik Krallık'ı oluşturdu. Sadece "1815 ile 1914 yılları arasında

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celâl Bayar Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD., muruvvet.pinar@cbu.edu.tr,
ORCID iD: 0000-0001-8047-1504

KAYNAKLAR

- Anderson, Benedict. *Hayali Cemaatler: Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması*. Çev. İskender Savaşır, Metis, 2023.
- Arnold, Guy. *Held Fast for England*. G. A. Henty, *Imperialist Boys' Writer*. Hamish Hamilton, 1980.
- Ballantyne, R. M. *The Coral Island*. Puffin, 1987.
- Bratton, J. S. *The Impact of Victorian Children's Fiction*. Croom Helm, 1981.
- Bristow, Joseph. *Empire Boys: Adventures in a Man's World*. Harper Collins, 1991.
- Butts, Dennis. "Shaping Boyhood: British Empire Builders and Adventures." *International Companion Encyclopedia of Children's Literature*, ed. Peter Hunt, Routledge, 2004, ss. 340-51.
- Cheng, Chu-Chueh. "Imperial Cartography and Victorian Literature: Charting the Wishes and Anguish of an Island- Empire." *Culture, Theory & Critique*, cilt 43, sayı 1, 2002, ss. 1-16.
- Deane, Bradley. "Imperial Boyhood: Piracy and the Play Ethic." *Victorian Studies*, cilt 53, sayı 4, 2011, ss. 689-714.
- Eldridge, Colin Clifford. *The Imperial Experience. From Carlyle to Forster*. Macmillan, 1996.
- Elleray, Michelle. "Little Builders: Coral Insects, Missionary Culture, and the Victorian Child." *Victorian Literature and Culture*, cilt 39, sayı 1, 2011, ss. 223-38.
- Gifford, D., Dunnigan, S., ve A. MacGillivray. *Scottish Literature*. Edinburgh UP, 2002.
- Golding, William. *The Hot Gates and Other Occasional Pieces*, Faber & Faber, 1965.
- Grenby, M. O. *Children's Literature*. Edinburgh UP, 2008.
- Hannabuss, Stuart. "Castaway Themes in Children's Books." *New Review of Children's Literature & Lib*, cilt 6, sayı 1, 2000, ss. 1-16.
- Honaker, Lisa. "One Man to Rely on: Long John Silver and the Shifting Character of Victorian Boys' Fiction." *Journal of Narrative Theory*, cilt 24, sayı 1, 2004, ss. 27-53.
- Hourihan, Margery. *Deconstructing the Hero: Literary Theory and Children's Literature*. Routledge, 1997.
- Hunt, Peter ve Karen Sands. "The View from the Center: British Empire and Post-Empire Children's Literature." *Voices of the Other: Children's Literature and the Postcolonial Context*, ed. Roderick McGillis, Routledge, 2000, ss. 39-53.
- İçöz, Nursel. "The Coral Island, a Children's Classic, as an Imperialist Text." *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, cilt 24, sayı 1, 2007, ss. 107-19.
- Knowles, Murray. "Empire and School: Nineteenth-Century Boys' Books and What is in Them?" *New Review of Children's Literature and Librarianship*, cilt 12, sayı 1, 2006, ss. 67-82.
- Kutzer, M. Daphne. *Empire's Children: Empire and Imperialism in Classic British Children's Books*. Garland, 2000.
- Lazu, Jacqueline. "National Identity. Where the Wild, Strange and Exotic Things Are: In Search of the Caribbean in Contemporary Children's Literature." *Children's Literature: New Approaches*, ed. Karin Lesnik-Oberstein, Palgrave Macmillan, 2004, ss. 189-205.
- McCulloch, Fiona. *Children's Literature in Context*. Continuum, 2011.
- Nodelman, Perry. *The Hidden Adult: Defining Children's Literature*. The Johns Hopkins University Press, 2008.
- Pocock, Tom. "Horatio Nelson". *Encyclopedia Britannica*, 30 Haziran 2023, <https://www.britannica.com/biography/Horatio-Nelson>. Erişim tarihi 31 Ağustos 2023.
- Rediker, Markus Buford. *Villains of All Nations: Atlantic Piracy in the Golden Age*. Beacon, 2004.
- Reynolds, Kimberley. *Children's Literature in the 1890s and the 1990s*. Northcote House, 1994.
- Rose, Jacqueline. *The Case of Peter Pan, or the Impossibility of Children's Fiction*. Macmillan, 1984.
- Ryan, J. S. "The Two Pincher Martins: From Survival Adventure to Golding's Myth of Dying." *English Studies*, cilt 55, sayı 2, 1974, ss. 140-51.
- Spivak, Gayatri C. "Three Women's Texts and a Critique of Imperialism." *Postcolonial Criticism*, ed. Bart Moore-Gilbert ve Gareth Stanton, Longman, 1997, ss: 145-65.
- Stevenson, Robert Louis. *Treasure Island*. Literart, 2015.
- Thacker, Deborah. "Victorianism, Empire and the Paternal Voice." *Introducing Children's Literature from Romanticism to Postmodernism*. Routledge, 2002, ss. 41-55.

ALTKÜLTÜRDEN AKIŞKAN KİMLİĞE: İNGİLİZ GENÇLİK KÜLTÜRÜ

Emine ŞENTÜRK¹

GİRİŞ

Altkültür ve bu bölümde incelenen gençlik altkültürü, hâkim kültür içerisinde kendine yer bulmaya çalışan ve bunu da görsel ve işitsel kodlar ve tanımlamalar aracılığıyla yaparak görünür kılan gruplar olarak açıklanabilir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında üst kültür içinde kendilerine özgü giyim şekilleri, konuşma biçimleri, dinledikleri müzik türleri, saç modelleri, karşı çıktıkları ve/veya benimsedikleri düşünce yapıları, sosyal anlayışları ile ortak bir paydada buluşan çeşitli gruplar bu tanımlamaya dahil olmaktadır. Yirminci yüzyılın ikinci yarısına tekabül eden bu zaman dilimi savaş sonrası toplumsal değişimler, ekonomik ve politik sebepler, kültürel bağlamda ortaya çıkan çeşitlilikler, eş zamanlı oluşan olumlu ve olumsuz yaklaşımlar sebebiyle önemlidir. Savaşın yıkıcı etkileri sonrası yeniden inşa sürecine giren birçok ülke yaşanmış olan yıkım ve kayıp kaynaklı kötümserlik ve aynı zamanda yeni bir geleceğe olasılık sunması sebebiyle iyimserlik arasında bir yerdedir. Televizyon, radyo ve sinema gibi çeşitli görsel ve işitsel medya araçlarının yaygınlaşması da içeriklere erişimi kolaylaştırmış ve popüler kültür olgusunu yaygınlaştırarak gençlerin kimliklerini farklı şekillerde ifade etmelerini sağlamıştır. Bunların yanı sıra kavramlar çoğulcu anlamlar kazanmış, eşitlik, insan hakları, adalet gibi konular kavramsal anlamın dışında ayrıca sivil hak arayışı, feminist hareketler, protestolar, cinsel özgürlük hareketleri, sosyal ve politik gösteriler bağlamında kendini göstermiştir. Bunlar da yine gençlerin kimlik ve değerlerini ifade etmeleri ve toplumsal değişim talebi veya eleştirel duruş anlamında kendilerini ifade edebilecekleri farklı mecralar bulmalarını beraberinde getirmiştir. Ekonomik anlamda da savaş sonrasında

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD., emine_senturk@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0002-7546-1587

36. Muggleton, David and Rupert Weinzierl, ed. *The Post-Subcultures Reader*. Berg, 2003.
37. Mungham, Geoff ve Geoff Pearson. *Working Class Youth Culture*. Routledge, 1976.
38. Ross, Stephen. *Youth Culture and the Post-War British Novel: From Teddy Boys to Trainspotting*. Bloomsbury, 2019.
39. Savage, John. *Teenage: The Prehistory of Youth Culture: 1875-1945*. Penguin Books, 2007.
40. Sklar, Monica. *Punk Style*. Bloomsbury, 2013.
41. Williams, Raymond. *Culture and Society*. Penguin, 1961.

KAYNAKLAR

- Bennett, Andy. *Kültür ve Gündelik Hayat*. 2005. Çev. Nagehan Tokdoğan, Burcu Şenel, Umut Yener Kara. Phoenix, 2018.
- Benwell, Bethan. "Is there anything 'new' about these Lads? The Textual and Visual Construction of Masculinity in Men's Magazines." *Gender Identity and Discourse Analysis*, ed. Lia Litosseliti ve Jane Sunderland. John Benjamins, 2002, ss. 149-76.
- Clarke, John ve Tony Jefferson. *Working Class Youth Cultures*. Centre for Contemporary Cultural Studies, Birmingham, 1973.
- Çerezcioglu, Aykut. "Popüler Müzik ve Gündelik Yaşam Deneyimi." *Folklor/Edebiyat*, cilt 19, sayı 75, 2013, ss. 159-72.
- DeNora, Tia. *Music in Everyday Life*. Cambridge UP, 2004.
- Dundon, Rian. "Preserving England's Vivid Youth Culture Legacy through Photos, from Rude Boys to Ravers." *Timeline*, 8 Kasım 2016, <https://timeline.com/british-youth-subculture-history-3db79d269a9e>.
- Ertürk, Nilay ve Tutku Ceren Ruşen. "Gençlik Altkültürlerine Ait Giyimlerin Göstergebilimsel İncelenişi?" *Vocational Education (NWSAVE)*, cilt 13, sayı 2, 2018, ss. 11-31.
- Fiske, John. *Popüler Kültürü Anlamak*. 1989. Çev. Süleyman İrvan. Ark, 1999.
- Gregory, Georgina. "Masculinity, Sexuality and the Visual Culture of Glam Rock." *Kültür ve İletişim*, cilt 5, sayı 2, 2002, ss. 35-60.
- Hebdige, Dick. *Altkültür: Tarzın Anlamı*. 1979. Çev. Sinan Nişancı. Babil, 2004.
- Hemingway, Wayne. "The 10 best British Youth Cultures." *The Guardian*, 10 Temmuz 2011, <https://www.theguardian.com/culture/gallery/2011/jul/10/10-best-british-youth-cultures>.
- Jefferson, Tony. "Cultural Responses of the Teds." *Resistance through Rituals: Youth Subcultures in Post-War Britain*, ed. Stuart Hall ve Tony Jefferson, Routledge, 2003, ss. 81-86.
- Lambert, Stephen. "The Changing Face of Youth Culture in the UK." *FeNews*, 18 Eylül 2018, <https://www.fenews.co.uk/exclusive/the-changing-face-of-youth-culture-in-the-uk/>.
- Ochsner, Andrea. *Lad Trouble: Masculinity and Identity in the British Male Confessional Novel of the 1990s*. Transcript: Cultural Studies, 2009.
- O'Hara, Craig. *Punk Felsefesi: Gürültünün Ötesinde*. 1992. Çev. Amy Spangler. Çitlembik, 2003.
- Osborne, Rhianna. "The Subcultures of Today." *Verve Magazine*, <https://www.vervemagazine.co.nz/the-subcultures-of-today/>.
- Petridis, Alexis. "Youth Subcultures: What are they Now?" *The Guardian*, 20 Mart 2014, <https://www.theguardian.com/culture/2014/mar/20/youth-subcultures-where-have-they-gone>.
- Roach, Martin, vd. *Tribes: Made in Britain: A Personal History of British Subculture*. Music Press, 2016.
- Simon, Leslie ve Trevor Kelly. *Everybody Hurts: An Essential Guide to Emo Culture*. HarperCollins, 2007.
- Snowball, Ian ve Pete McKenna. "Introduction." *Tribes: Made in Britain: A Personal History of British Subculture*. E-kitap, Music Press, 2016.

ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK, KÜLTÜRLERARASILIK VE EDEBİYAT

Seda ARIKAN¹

GİRİŞ

Yirminci yüzyılın hızla değişen toplumsal yapıları yeni toplumsal kavramları da beraberinde getirerek bu kavramları sıklıkla karşıt görüşlerle şekillenen tartışmalara açmıştır. Avrupa topluluklarının, özellikle İngiltere ve Fransa imparatorluklarının emperyalizm çağı olarak kabul edilen on dokuzuncu yüzyıl, sömürgecilik ve köle ticareti ile dünya genelinde birçok toplumun yer değiştirmesine neden olur. On dokuzuncu yüzyılın son çeyreğinde sömürgeci ülkeler yavaş yavaş güçlerini kaybetmeye başlamış, dünya savaşları ile birlikte ortaya çıkan milliyetçilik akımları ise sömürgeciliğe karşıt bir hareket olarak ortaya çıkmıştır. Milliyetçilik hareketleri her ne kadar imparatorlukların yıkılma sürecini önemli derecede etkilese de Avrupa ülkeleri ve hakimiyetindeki koloniler toplumsal yapılarını tek milliyetli tutma konusunda başarılı olamamıştır. Kolonilerdeki beyaz Avrupalı nüfus sömürgecilik sonrası dönemde azalırken, sömürgeci imparatorluklardaki toplumlar gerek köle nüfusunun köleliğin kaldırılması ile birlikte daha serbest bir şekilde artmasıyla gerekse kolonilerden yeni gelen ya da getirilen göçmenler ile çok milliyetli bir yapıya sahip olmaya başlamıştır. Bu göç hareketleri yirminci yüzyıl Avrupa'sında hız kazanmış, sömürgeci ülkelerin geri döndüremez şekilde çok milliyetli ve dolayısıyla çokkültürlü bir yapıya sahip olmasına neden olmuştur. Ortaya çıkan bu toplumsal ve kültürel yapılanmalar yeni kavramları da beraberinde getirmiş, özellikle 1970'lerden sonra sıklıkla kullanılan "çokkültürcülük" kavramı bugün hala tartışılan bir olgu olarak gündeme gelmiştir.

¹ Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD., ORCID iD: 0000-0003-4190-9205

SORULAR

1. 18., 19. ve 20. yüzyılda Birleşik Krallık'ta çokkültürlü bir toplumsal yapı oluşmasını sağlayan sosyal, ekonomik ve politik nedenler nelerdir?
2. Birleşik Krallık'ta çokkültürcü politikalar hangi ihtiyaçlardan doğmuştur?
3. Kültürlerarasıcılık, çokkültürcü yaklaşımları hangi açılardan eksik bulup eleştirir?
4. Göç ve çokkültürlülük 20. yüzyıl İngiliz edebiyatını nasıl şekillendirmiştir?

EK OKUMA LİSTESİ

1. Barrett, Martyn. *Interculturalism and Multiculturalism: Similarities and Differences*. Council of Europe, 2013.
2. Lee, A. Robert. *Other Britain, Other British: Contemporary Multicultural Fiction*. Pluto Press, 1995.
3. Innes, Lyn. *The Cambridge Introduction to Postcolonial Literatures in English*. Cambridge UP, 2007.

KAYNAKLAR

- Ashcroft, Bill, Gareth Griffiths ve Helen Tiffin. *The Empire Writes Back: Theory and Practice in Post-Colonial Literatures*. Routledge, 1989.
- Ashcroft, Richard T. ve Mark Bevir. "British Multiculturalism after Empire: Immigration, Nationality, and Citizenship." *Multiculturalism in the British Commonwealth: Comparative Perspectives on Theory and Practice*, ed. Richard T. Ashcroft ve Mark Bevir, U of California P, 2019, ss. 25-45.
- Ashcroft, Richard T. ve Mark Bevir. "Multiculturalism in Contemporary Britain: Policy, Law and Theory." *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, cilt 21, sayı 1, 2018, ss. 1-21. doi: 10.1080/13698230.2017.1398443.
- Booth, Tony. "Review: *Interculturalism, Education and Inclusion* by Jagdish S. Gundara." *British Journal of Educational Studies*, cilt 51, sayı 4, 2003, ss. 432-34, <https://www.jstor.org/stable/1555920>. Erişim tarihi 12 Nisan 2023.
- Bouchard, Gérard. "What is Interculturalism?" *McGill Law Journal*, cilt 56, sayı 2, 2011, ss 435-68, https://lawjournal.mcgill.ca/wp-content/uploads/pdf/2710852-Bouchard_e.pdf. Erişim tarihi 1 Mayıs 2023.

- Bromhead, Peter. *Life in Modern Britain*. Longman, 1979.
- Butterworth, Eric ve David Weir, ed. *Social Problems of Modern Britain*. Fontana/Collins, 1972.
- Çelikel, Mehmet Ali. *Çağdaş İngiliz Yazınında Küreselleşme, Göç ve Kültür*. Bilge Kültür Sanat, 2017.
- Çelikel, Mehmet Ali. "Does Post-Colonial Still Have Relevance?" *Post-Theories in Literary and Cultural Studies*, ed. Zekiye Antakyalıoğlu, Lexington Books, 2022, ss. 53-62.
- Çelikel, Mehmet Ali. *Sömürgecilik Sonrası İngiliz Romanında Kültür ve Kimlik*. Bilge Kültür Sanat, 2011.
- Gagnon, Alain G., Raffaele Iacovino. *Federalism, Citizenship and Quebec: Debating Multinationalism*. U of Toronto P, 2007.
- Glazer, Nathan ve Daniel Patrick Moynihan. *Beyond the Melting Pot*. The M.I.T. Press, 1973.
- Hammer, Leonard. "Interculturalism and Migrant Workers in Israel." *Interculturalism: Exploring Critical Issues*, ed. Diane Powell & Fione Sze, Interdisciplinary Press, 2004, ss. 9-12, <https://www.riseofthewest.net/dc/dc278interculturalism00feb04.pdf>. Erişim tarihi 15 Mayıs 2023.
- Hansen, Randall. *Citizenship and Immigration in Post-war Britain*. Oxford UP, 2000.
- Hirsch, Eric D., Jr., Joseph F. Kett ve James Trefil ed. "multiculturalism." *The New Dictionary of Cultural Literacy*. Houghton Mifflin Company, 2002.
- Innes, Catherine L. *The Cambridge Introduction to Postcolonial Literatures in English*. Cambridge UP, 2007.
- Kureishi, Hanif. "The Carnival of Culture." *The Guardian*, 4 Ağustos 2005, <http://www.guardian.co.uk/world/2005/aug/04/religion.uk>. Erişim Tarihi 5 Mart 2023.
- Lentin, Alana. "Replacing 'race', historicizing the 'culture' in the multiculturalism." *Patterns of Prejudice*, cilt 39, sayı 4, 2005, ss. 379-96, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00313220500347832>. Erişim Tarihi 1 Mayıs 2023.
- Meer, Nasar ve Tariq Modood. "How does Interculturalism Contrast with Multiculturalism?" *Journal of Intercultural Studies*. Doi:10.1080/07256868.2011.618266.
- Mitchell, W.J.T. "Translator translated (Interview with Cultural Theorist Homi Bhabha)." *Artforum International Magazine*, cilt 33, sayı 7, Mart 1995, ss. 80-84, <https://www.scribd.com/document/249472990/Bhaba-Interview-With-Homi-Bhabha>. Erişim Tarihi 1 Haziran 2023.
- Pearce, Nick, Sunny Hundal ve Nick Johnson. "An Ambiguous Rescue. Multiculturalism and Citizenship: Responses to Tariq Modood, Open Democracy, 20 Mayıs 2007, http://www.open-democracy.net/conflict-europe-islam/response_madood_4630.jsp#two. Erişim tarihi 1 Haziran 2023.
- Pope, Rob. *The English Studies Book*. Routledge, 1998.
- Powell, Diane ve Fione Sze, ed. *Interculturalism: Exploring Critical Issues*. Oxford: Interdisciplinary Press, 2004. <https://www.riseofthewest.net/dc/dc278interculturalism00feb04.pdf>. Erişim tarihi 15 Mayıs 2023.
- Rex, John ve Gurharpal Singh. "Multiculturalism and Political Integration in Modern Nation-States: Thematic Introduction." *International Journal on Multicultural Societies (IJMS)*, cilt 5, sayı 1, 2003, ss. 3-19. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000262599>. Erişim tarihi 1 Mayıs 2023.
- Rutherford, Jonathan, ed. *Identity: Community, Culture, Difference*. Lawrence & Wishart, 1990.
- Singh, Gurharpal. "Multiculturalism in Contemporary Britain: Reflections on the 'Leicester Model'." *International Journal on Multicultural Societies (IJMS)*, cilt 5, sayı 1, 2003, ss. 40-54, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000146501>. Erişim tarihi 13 Nisan 2023.
- Spivak, Gayatri. "Can the Subaltern Speak?" *Marxism and the Interpretation of Culture*, ed. Cary Nelson ve Lawrence Grossberg, Illinois UP, 1988, ss. 271-313.
- Steppat, Michael, Steve J. Kulich. "The Challenge of an Intercultural Literature." *Literature and Interculturality: Concepts, Applications, Interactions*. Shanghai Foreign Language Education Press, ss. 449-57. https://www.researchgate.net/publication/348620314_The_Challenge_of_

- an_Intercultural_Literature. Erişim Tarihi 31 Temmuz 2023.
- Trotman, C. James. *Multiculturalism Roots and Realities*. Indiana UP, 2002.
- Williams, Raymond. *Culture and Society: 1780-1950*. Penguin Books, 1966.
- Wood, Phill, Charles Landry ve Jude Bloomfield. *Cultural Diversity in Britain: A Toolkit for Cross-cultural Co-operation*. Joseph Rowntree Foundation, 2006.
- Zapata-Barrero, Ricard. "Interculturalism in the Post-multicultural Debate: A Defence." *Comparative Migration Studies*, cilt 5, sayı 14, 2017. <https://doi.org/10.1186/s40878-017-0057-z>. Erişim tarihi 1 Nisan 2023.

Web KAYNAKLAR

- "Davis Attacks UK Multiculturalism." *BBC News*, 3 Ağustos, 2005, http://news.bbc.co.uk/1/hi/uk_politics/4740633.stm. Erişim tarihi 10 Mayıs 2023.
- "Migration Statistics Quarterly Report: August 2020." Office for National Statistics, <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/bulletins/migrationstatisticsquarterlyreport/august2020>. Erişim tarihi 15 Mayıs 2023.
- "Migration Statistics UK Parliament House of Commons Library," 1 Mayıs 2023, <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/sn06077/>. Erişim tarihi 13 Haziran 2023.
- "Overview of the Immigrants in the UK 2022", <https://iasservices.org.uk/how-many-immigrants-are-in-the-uk/#:~:text=in%20the%20UK,-,Immigration%20Population%20of%20the%20UK%2C%20Year%20Ending%20June%202022,of%20the%20total%20UK%20population>. Erişim tarihi 1 Nisan 2023.
- "Short history of immigration." *BBC News*, Web 1 Mayıs 2023, http://news.bbc.co.uk/hi/english/static/in_depth/uk/2002/race/short_history_of_immigration.stm.
- "Silver Service Slavery: The Black Presence in the White Home." Victoria and Albert Museum, <http://www.vam.ac.uk/content/articles/s/silver-service-slavery-the-black-presence-in-the-white-home/>.
- "UK Immigration Statistics 1960-2023." Macro Trends, <https://www.macrotrends.net/countries/GBR/united-kingdom/immigration-statistics>. Erişim tarihi 1 Mayıs 2023.
- "White Paper on Intercultural Dialogue: Living Together as Equals in Dignity." Launched by the Council of Europe Ministers of Foreign Affairs at their 118th Ministerial Session, 7 Mayıs 2008, https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805d37c2. Erişim tarihi 1 Mayıs 2023.

BİR KÜÇÜK ADADAN DİĞERİNE: ANDREA LEVY'NİN KÜÇÜK ADA ROMANINDA KİMLİĞİNİ ARAYAN KÜÇÜK ADALILAR

Adem BALCI¹

“Kimlik! Bu kavram bazen başımı ağrıttıyor – bazense kalbimi acıtıyor.
Peki ben kimim? 2000 ve sonrası Britanya’sının tam olarak neresindeyim?”
(Levy, “This is My England”)²

GİRİŞ

Jamaika asıllı Britanyalı yazar Andrea Levy (1956-2019), çokkültürlü Britanya toplumunda ikinci kuşak siyahi bir göçmen ve işçi sınıfı mensubu bir birey olarak deneyimlediği ötekileştirilme ve ırkçı muamele sonucu özellikle kimlik başta olmak üzere ırkçılık, melezlik, kölelik, diaspora, ulus, tarih ve çokkültürlülük kavramlarıyla yakından ilgilenen bir yazardır. Neo-köle anlatısı olan son romanı *The Long Song* (2010) hariç, kendi deneyimlerinden yola çıkarak kaleme aldığı yarı-otobiyografik sayılabilecek ilk dört kitabında bir yandan siyahi Britanyalıların İngiltere’de maruz kaldığı zorluklara ışık tutarken diğer yandan siyahi Britanyalı kimliğinin oluşumunu irdelemiş ve Britanyalılığı³ yeniden tanımlamaya çalışmıştır. İngiltere, Britanya İmparatorluğunun dağılmasıyla

¹ Dr., Bağımsız Araştırmacı, adembalci@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-7916-7732

² Aksi belirtilmedikçe bu bölümde kullanılan ve orijinal dili Türkçe olmayan kaynakların çevirisi yazara aittir.

³ Hem “British” hem de “English” kavramları genellikle Türkçeye “İngiliz” olarak çevrilse de bu iki kelime arasında dikkat edilmesi gereken bir nüans vardır. *English* denildiğinde Anglosakson beyaz ırktan bahsedilmekte, *British* kullanıldığında beyaz, siyahi ya da renkli birçok farklı ırk ve etnik kökenden olmasına rağmen birer Britanya öznesi olan bireyler kastedilmektedir. Bu sebepten bu yazıda siyahi karakterlerden ve kişilerden bahsederken Britanyalı, beyaz karakter ve kişilerden bahsederken İngiliz kavramları kullanılacaktır. Fakat Levy’nin kendi deneme ve röportajlarındaki açıklamalardan yapılan alıntılarda bu kullanım göz ardı edilecektir. Zira Levy genellikle kendisini *British* değil *English* olarak tanımlamaktadır.

18. McIntyre, W. David. *British Decolonization, 1946-1997: When, Why and How did the British Empire Fall?* Macmillan Press Ltd, 1998.
19. McLeod, John. "July's People: Adoption and Kinship in Andrea Levy's Fiction." *Ariel: A Review of International English Literature*, cilt 53, sayı 1-2, 2022, ss. 167-92. *Project Muse*, doi: 10.1353/ari.2022.0007.
20. ---. "Postcolonial Fictions of Adoption." *Critical Survey*, cilt 18, sayı 2, 2006, ss. 45-55. *JSTOR*, <https://www.jstor.org/stable/41556165>.
21. ---. *Postcolonial London: Rewriting the Metropolis*. Routledge, 2004.
22. Saroukhani, Hengameh. "A Hostile Environment: The Conflicted Cosmopolitics of Andrea Levy's *Small Island*." *Ariel: A Review of International English Literature*, cilt 53, sayı 1-2, 2022, ss. 109-37. *Project Muse*, doi: 10.1353/ari.2022.0005.
23. Thomas, Sue. "Andrea Levy: The *SS Empire Windrush* and After." *The Contemporary British Novel Since 2000*, ed. James Acheson, Edinburgh UP, 2017, ss. 188-98.

KAYNAKLAR

- Andermahr, Sonya. "Decolonizing Cultural Memory in Andrea Levy's *Small Island*." *Journal of Postcolonial Writing*, cilt 55, sayı 4, 2019, ss. 555-69. *Taylor and Francis*, doi:10.1080/17449855.2019.1633554.
- Bhabha, Homi. "Of Mimicry and Man: The Ambivalence of Colonial Discourse." *October*, Discipleship: a special issue on psychoanalysis, cilt 28, Bahar 1984, ss. 125-33. *JSTOR*, doi: 10.2307/778467.
- Birk Laursen, Ole. "'Telling Her a Story': Remembering Trauma in Andrea Levy's Writing." *EnterText*, special issue on Andrea Levy, sayı 9, 2012, ss. 53-68, <https://www.brunel.ac.uk/creative-writing/research/entertext/documents/entertext09/5-Laursen-Remembering-Trauma-in-Andrea-Levy-FINAL.pdf>.
- Brace, Marianne. "Andrea Levy: Notes from a Small Island." *The Independent*, 12 Haziran 2004, <https://www.independent.co.uk/news/people/profiles/andrea-levy-notes-from-a-small-island-732211.html>.
- Courtman, Sandra. "Women Writers and the Windrush Generation: A Contextual Reading of Beryl Gilroy's *In Praise of Love and Children* and Andrea Levy's *Small Island*." *EnterText*, special issue on Andrea Levy, sayı 9, 2012, ss. 84-104, <https://www.brunel.ac.uk/creative-writing/research/entertext/documents/entertext09/7-Courtman-Women-Writers-and-the-Windrush-Generation-FINAL.pdf>.

- Duboin, Corinne. "Contested Identities: Migrant Stories and Liminal Selves in Andrea Levy's 'Small Island.'" *Obsidian*, cilt 12, sayı 1, Bahar/Yaz 2011, ss. 14-33. JSTOR, <https://www.jstor.org/stable/44489338>.
- Ellis, Alicia E. "Identity as Cultural Production in Andrea Levy's *Small Island*." *EnterText*, special issue on Andrea Levy, sayı 9, 2012, ss. 69-83, <https://www.brunel.ac.uk/creative-writing/research/entertext/documents/entertext09/6-AliciaEllis-Identity-as-Cultural-ProductionLevy-FINAL1.pdf>.
- "Enoch Powell's 'Rivers of Blood' Speech." *The Telegraph*, 6 Kasım 2007, <https://www.telegraph.co.uk/comment/3643823/Enoch-Powells-Rivers-of-Blood-speech.html>.
- Evelyn, Kim. "Claiming a Space in the Thought-I-Knew-You-Place: Migrant Domesticity, Diaspora, and Home in Andrea Levy's 'Small Island.'" *South Atlantic Review*, cilt 78, sayı 3/4, 2013, ss. 129-49. JSTOR, <https://www.jstor.org/stable/i40150802>.
- Fanon, Frantz. *Black Skin, White Masks*. Çev. Charles Lam Markmann, Pluto P, 2008.
- Fischer, Susan Alice. "Andrea Levy in Conversation with Susan Alice Fischer' (2005 and 2012)." *Andrea Levy*, ed. Jeanette Baxter ve David James, Bloomsbury, 2014, ss. 121-38.
- Fryer, Peter. *Staying Power: The History of Black People in Britain*. Pluto P, 2018.
- Graham, Shane. "Memories of Empire: The Empire Exhibition in Andrea Levy's *Small Island* and Hari Kunzru's *The Impressionist*." *The Journal of Commonwealth Literature*, cilt 48, sayı 3, 2013, ss. 441-52. doi: 10.1177/0021989413481033.
- Greer, Bonnie. "Empire's Child: Andrea Levy on *Small Island*." *The Guardian*, 31 Ocak 2004, <https://www.theguardian.com/books/2004/jan/31/fiction.race>.
- Hall, Stuart. "Cultural Identity and Diaspora." *Identity: Community, Culture, Difference*, ed. Jonathan Rutherford, Lawrence & Wishart, 1990, ss. 222-37.
- . "The Local and the Global: Globalization and Ethnicity." *Culture, Globalization and the World-System: Contemporary Conditions for the Representation of Identity*, ed. Anthony D. King, U of Minnesota P, 1997, ss. 19-39.
- . "The Question of Cultural Identity." *Modernity and Its Futures*, ed. Stuart Hall vd., The Open University P, 1992, ss. 273-325.
- ve Bill Schwartz. *Familiar Stranger: A Life between Two Islands*. Duke UP, 2017.
- James, Cynthia. "You'll Soon Get Used to Our Language': Language, Parody and West Indian Identity in Andrea Levy's *Small Island*." *Journal of West Indian Literature*, cilt 18, sayı 2, Nisan 2010, ss. 45-64, <https://www.jstor.org/stable/23019917>.
- Knepper, Wendy. "Introduction: Andrea Levy's Dislocating Narratives." *EnterText*, special issue on Andrea Levy, sayı 9, 2012, ss. 1-13, <https://www.brunel.ac.uk/creative-writing/research/entertext/documents/entertext09/2-Introduction-FINAL.pdf>.
- Levy, Andrea. "Back to My Own Country: An Essay by Andrea Levy." *British Library: Windrush Stories*, <https://www.bl.uk/windrush/articles/back-to-my-own-country-an-essay-by-andrea-levy>.
- . *Küçük Ada*. Çev. Emre Ağanoğlu, Merkez Kitaplar, 2006.
- . "This is My England." *The Guardian Weekend*, 19 Şubat 2000, <https://www.theguardian.com/books/2000/feb/19/society1>.
- . "Small Island by Andrea Levy." *The Guardian*, 22 Ocak 2011, <https://www.theguardian.com/books/2011/jan/22/book-club-week-three-small-island>.
- Levy, Andrea ve Blake Morrison. "Andrea Levy Interviewed by Blake Morrison." *Women: A Cultural Review*, cilt 20, sayı 3, 2009, ss. 325-38. *Taylor and Francis*, doi: 10.1080/09574040903285859.
- Levy, Andrea ve Marina Salandy-Brown. "Andrea Levy: 'This was not a small story.'" *Caribbean Beat Magazine*, 70, Kasım/Aralık 2004, <https://www.caribbean-beat.com/issue-70/was-not-small-story>.

- MacPhee, Graham. *Postwar British Literature and Postcolonial Studies*. Edinburgh UP, 2011.
- McMann, Mindi. “‘You’re black’: Transnational Perceptions of Race in Chimimanda Ngozi Adichie’s *Americanah* and Andrea Levy’s *Small Island*.” *Critique: Studies in Contemporary Fiction*, cilt 59, sayı 2, 2018, ss. 200-12. doi:10.1080/00111619.2017.1369387.
- Muñoz-Valdivieso, Sofía. “Africa in Europe: Narrating Black British History in Contemporary Fiction.” *Journal of European Studies*, cilt 40, sayı 2, 2010, ss. 159-74. doi: 10.1177/004724411036242.
- . “Metaphors of Belonging in Andrea Levy’s *Small Island*.” *Metaphor and Diaspora in Contemporary Writing*, ed. Jonathan P. A. Sell, Palgrave Macmillan, 2012, ss. 99-116.
- Murphy, Ann. “Stranger in the Empire: Language and Identity in the ‘Mother Country.’” *EnterText*, special issue on Andrea Levy, sayı 9, 2012, ss. 122-34, <https://www.brunel.ac.uk/creative-writing/research/entertext/documents/entertext09/9-Murphy-Stranger-in-the-Empire-FINAL.pdf>.
- “Off the Page: Andrea Levy.” *Washington Post*, 24 Haziran 2004.
- Öztabak-Avcı, Elif. “Andrea Levy’s ‘World-Themed’ Fiction: Curating the World Wars in *Small Island* and ‘Uriah’s War.’” *Ariel: A Review of International English Literature*, cilt 53, sayı 1-2, 2022, ss. 139-65. *Project Muse*, doi: 10.1353/ari.2022.0006.
- Page, Benedicte. “Andrea Levy: After the Windrush.” *The Bookseller*, 9 Ekim 2003, <https://www.thebookseller.com/author-interviews/after-windrush>.
- Pérez Fernández, Irene. “(Re)mapping London: Gender and Racial Relations in Andrea Levy’s *Small Island*.” *Interactions*, special issue on the role of female voices in constructing fictional maps of contemporary Britain, cilt 19, sayı 1-2, 2010, ss. 27-40.
- Samantrai, Ranu. “History’s Subjects: Forming the Nation in Andrea Levy’s *Small Island*.” *Identity and Form in Contemporary Literature*, ed. Ana María Sánchez-Arce, Routledge, 2014, ss. 70-88.
- Walters, Tracey L. “Andrea Levy Interview.” *Mosaic*, 6 Kasım 2011, <https://mosaicmagazine.org/andrea-levy/>.
- Woodcock, Bruce. “Small Island, Crossing Cultures.” *Wasafiri*, cilt 23, sayı 2, 2008, ss. 50-55. *Taylor and Francis*, doi: 10.1080/02690050801954385.
- Younge, Gary. “Andrea Levy Interviewed by Gary Younge.” *The Guardian*, 30 Ocak 2010, <https://www.theguardian.com/books/2010/jan/30/andrea-levy-long-song-interview>.

ÇAĞDAŞ BRİTANYA TİYATROSUNDA ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK TEMSİLLERİ

Pelin DOĞAN ÖZGER¹

*İşte böylece her türden bir karışımla peyda oluverdi,
İngiliz dediğimiz heterojen kurmaca²*

GİRİŞ

Tarih boyunca farklı kabileler ve toplulukların işgal ettiği Britanya, eski ve köklü bir kültürel mirasa sahiptir. Savaşlar, göçler, ticari ilişkiler ve kolonileşmeler; yer değiştirmeleri ve bu hareketliliklerin yol açtığı kültürel etkileşimleri, melezleşmeyi beraberinde getirmiştir (Hay, “Transculturalism” 18-23). Adayı istila eden İskandinav kabilelerin kurduğu bir ülke olan İngiltere, “sadece İskandinav kültürünü değil, Roma ve Normandiya gibi istilalarla, Haçlı Seferleriyle İtalyan, Fransız gibi Avrupa kültürlerinin yanı sıra, Müslüman ülkelerin kültürlerinden de izler taşıyarak kültürel etkileşimlere ev sahipliği yapmıştır” (Hay, “Kültürötesilik” 705). Örneğin Romalılar, Keltleri sınırlara – günümüzdeki Galler ve İskoçya – çepere itmiştir. Yani, İskoçlar ve Galliler, Keltlerin; İngilizler ise Saksonların soyundan gelmektedir. Dolayısıyla, İngiltere’de yaşamış olan yerliler oldukça çeşitlidir ve bu nedenledir ki ‘ulusal kültür’ olgusunu herkes için nesnel bir gerçeklik olarak görmek pek de mümkün değildir. Bu doğrultuda, genişleyen ve dönüşen yalnızca coğrafi sınırlar olarak kalmamış; kültürel birikim süreci Britanya adalarında konuşulan dilden, üretilen edebi eserlere, dini inanışa ve toplumsal pratiklere kadar birçok alanda çok etkin ve etkileşimli bir rol oynamıştır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Munzur Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD., pelindogan@munzur.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-6391-3523

² İngiliz yazar Daniel Defoe, 1701 yılında yayınlanan “A True-Born Englishman” (Doğuştan İngiliz) adlı şiirinde, saf İngiliz olma idealiyle alay eder ve ırkçı önyargılar üzerine temellenen yabancı düşmanlığını eleştirir.

KAYNAKLAR

- Adams, Stephen. "National Theatre Faces Further Action over 'Racist' Play." *The Telegraph*, 3 Mart 2009, <https://www.telegraph.co.uk/culture/theatre/4933145/National-Theatre-faces-further-action-over-racist-play.html>.
- Anderson, Benedict. *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. Verso, 1981.
- Arnold, Matthew. *Culture and Anarchy*. Oxford UP, 2006.
- Ashcroft, Richard T. ve Mark Bevir. "Multiculturalism in Contemporary Britain: Policy, Law and Theory." *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, cilt 21, sayı 1, 2018, ss. 1-21. doi: 10.1080/13698230.2017.1398443.
- BBCNEWS. "Jackie Magazine - How A 'Teenage Bible' Defined the 1970s." 19 Eylül 2013, <https://www.bbc.co.uk/news/uk-scotland-24054765>.
- Bean, Richard. *England People Very Nice*. Oberon Books, 2009.
- Brennan, Clare. "Anita and Me Review – Fragmented Adaptation of Meera Syal's Novel." *The Guardian*, 15 Ekim 2015, <https://www.theguardian.com/stage/2015/oct/18/anita-and-me-review-fragmented-adaptation-meera-syal-novel>.
- Brooker, Peter. *A Glossary of Cultural Theory*. 2. basım. Arnold Publishers, 2003.
- Chambers, Iain. *Göç, Kültür, Kimlik*. Çev. İsmail Türkmen ve Mehmet Beşikçi, Ayrıntı Yayınları, 2005.
- Dijk, Teun Van. "Söylem ve İdeoloji: Çok Alanlı Bir Yaklaşım," *Söylem ve İdeoloji*. 2. basım. Çev. Barış Çoban, Zeynep Özarslan, vd., Su Yayınları, 2015, ss. 15-100.
- Dodd, Vikram. "Protesters Go on National Stage in Play Row." *The Guardian*, 2 Mart 2009, <https://www.theguardian.com/stage/2009/mar/02/protest-national-theatre-play-row>.
- Edgar, Andrew, Peter Sedgwick. *Cultural Theory: The Key Concepts*. 2. basım. Routledge, 2008.
- Espiner, Mark. "What to Say About *England People Very Nice*." *The Guardian*, 13 Şubat 2009, <https://www.theguardian.com/stage/2009/feb/13/england-people-very-nice-what-to-say>.
- Fabian, Johannes. *Time and the Other: How Anthropology Makes It Object*. Columbia UP, 1983.
- Fraser, Nancy. "Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy." *Social Text*, sayı 25/26, 1990, ss. 56-80.
- Gupta, Tanika. *Anita and Me*. Oberon Books, 2015.
- Hall, Stuart. "Cultural Studies and the Centre: Some Problematics and Problems," *Culture, Media, Language: Working Papers in Cultural Studies, 1972-79*, ed. Stuart Hall, Dorothy Hobson, Andrew Lowe ve Paul Willis, Routledge, 2005, ss. 2-35.
- "Conclusion: The Multi-cultural Question," *Un/Settled Multiculturalisms: Diasporas, Entanglements, 'Transruptions'*, ed. Barnor Hesse, Zed Books, 2000, ss. 209-41.
- Hay, Funda. "Transculturalism in Medieval Romance: Anonymous *The Quest For The Holy Grail*, *The Song of Roland* and Chaucer's *Troilus and Criseyde*." Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, 2019.
- "Geoffrey Chaucer'ın *Troilus ve Criseyde* Eserinde Kültürötesilik." *DTCF Dergisi*, cilt 57, sayı 1, 2017, ss. 704-19.
- Haydon, Andrew. "England People Very Nice Ridicules Racial Stereotypes." *The Guardian*, 18 Şubat 2009, <https://www.theguardian.com/stage/theatreblog/2009/feb/18/england-people-very-nice-racial-stereotypes>.
- Kymlicka, Will. *Multicultural Odysseys*. Oxford UP, 2007.
- Marwick, Arthur. *British Society Since 1945*. 3. basım. Middlesex: Penguin Books, 1996.
- Menteşe, Dilek. "Humour and Transnational Identity in Andrea Levy's *Fruit of the Lemon*." *Batı Edebiyatında Mizah/Humour in Western Literature*, ed. Şeyda Sivrioğlu, Meryem Ayan, Nejdet Keleş ve Gamze Yalçın, Kriter, 2016, ss. 109-18.

- Modood, Tariq. "Remaking Multiculturalism after 7/7," *OpenDemocracy*, 28 Eylül 2005, https://www.opendemocracy.net/en/multiculturalism_2879jsp/. Erişim tarihi 09 Temmuz 2023.
- Mouffe, Chantal. *Siyasal Üzerine*. Çev. Mehmet Ratip. İletişim Yayınları, 2005.
- Nicholson, Steve. *Modern British Playwriting: the 1960s*. Methuen, 2012.
- Oruç, Mehmet Sebih. "Raymond Williams'in Medya ve Kültür Teorisi Üzerine Bir İnceleme." *Humanitas*, cilt 8, sayı 16, 2020, ss. 332-53, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1027296>.
- Parekh, Bhikhu. *A New Politics of Identity: Political Principles for an Interdependent World*. Palgrave Macmillan, 2008.
- . *Rethinking Multiculturalism: Cultural Diversity and Political Theory*. 2. basım. Palgrave Macmillan, 2006.
- Phillips, Caryl. *Colour Me English: Selected Essays*. Harvill Secker, 2011.
- Pitcher, Ben. *The Politics of Multiculturalism: Race and Racism in Contemporary Britain*. Palgrave Macmillan, 2009.
- Said, Edward W. *Culture and Imperialism*. Vintage Books, 1994.
- Smith, Philip, Alexander Riley. *Kültürel Kurama Giriş*. Çev. Selime Güzelsarı ve İbrahim Gündoğdu. Dipnot Yayınları, 2016.
- Taylor, Charles. "The Politics of Recognition." *Multiculturalism: Examining the Politics of Recognition*, ed. Amy Gutmann, Princeton UP, 1994, ss. 25-73.
- Thompson, John B. *İdeoloji ve Modern Kültür: Kitle İletişimi Çağında Eleştirel Toplum Kuramı*. Çev. İdil Çetin. Dipnot Yayınları, 2013.
- Williams, Raymond. *Keywords: A Vocabulary of Culture and Society*. Oxford UP, 1983.
- Yaylagül, Levent. "Kapitalizm ve Kitle İletişimi." *Medya, Popüler Kültür ve İdeoloji*, ed. Levent Yaylagül ve Nilüfer Korkmaz, Dipnot Yayınları, 2008, ss. 7-22.
- Yudice, George. *The Expediency of Culture: Uses of Culture in the Global Era*, Duke UP, 2003.

SALMAN RUSHDİE’NİN MAĞRİPLİNİN SON İÇ ÇEKİŞİ ADLI ROMANINDA ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK VE TARİHE PALİMPSEST-EKFRASTİK BİR BAKIŞ

Asya Sakine UÇAR¹

GİRİŞ

Sömürgecilik sonrası ve postmodern yazının en önemli temsilcilerinden Hint kökenli İngiliz yazar Salman Rushdie, kimliğin, kültürel alışverişin ve sömürgecilik sonrası deneyimlerin karmaşık doğası üzerine çalışmaları ile bilinmektedir. Genellikle eserlerinde farklı kültürlerin, geleneklerin ve dünya görüşlerinin bir arada var olduğu çok kültürlü toplumların karmaşıklığını ve zenginliğini yansıtan Rushdie, özellikle *Şeytan Ayetleri* adlı romanı ve hakkında çıkarılan ölüm fetvasıyla bilinmektedir. Ailesi Müslüman kökenli olan yazar uzun yıllar İngiltere’de ve sonrasında Amerika’da yaşamını sürdürmesiyle hem Batı kültürünü hem de Hint-Müslüman kültürünü öğrenmiş ve nitekim bu sentezi karakterlerine ve öykülerine yansıtmıştır. Eski bir sömürge toplumunun üyesi olarak sömürge sonrası, göçmen olarak ise ulus ötesi karmaşık bir kimliği temsil eden Rushdie, Hindistan ve Pakistan’ın bağımsızlıklarını kazandığı 1947’de doğmuştur; dolayısıyla birçok eserinde yansıttığı sömürge sonrası Hint toplumunun ilk neslini temsil etmektedir. Sömürgeciliğin, özellikle de Hindistan’daki İngiliz sömürgeciliğinin etkisi, sömürgeciliğin toplumlara ve bireylere yaşattığı kişisel ve kolektif travmalar Rushdie’nin çalışmalarında yinelenen bir temadır. Rushdie, *Geceyarısı Çocukları* başta olmak üzere birçok eserinde tarihsel anlatılar, dinsel çatışmalar ve büyülu gerçekçiliğin sembolik kullanımı aracılığıyla, sömürgecilik sonrası gelişen melez kimlikleri, kültürel çatışmayı ve sömürge yönetiminin Hindistan alt kıtası üzerindeki kalıcı etkisini ele almaktadır.

Rushdie’nin 1995’te yayımlanan romanı *Mağriplinin Son İç Çekişi* anlatıcı karakter Moraes Zogoiby’nin tarih, edebiyat, sanat ve kültürü farklı katmanları

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Iğdır Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü
İngiliz Dili ve Edebiyatı AD., ucar.as@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0002-9653-2911

SORULAR

1. Mağribi İspanya ve yirminci yüzyıldaki Hint siyasi olayları gibi kilit tarihi gerçekler, Rushdie'nin hikâye anlatımına nasıl katkı sağlamaktadır?
2. Aurora resim geleneği ve Hint sömürge tarihini resimlerinde nasıl sentezlemektedir?
3. Rushdie'nin hayali Mooristan imgesi çokkültürlü Hindistan ile nasıl özdeşleştirilir?

EK OKUMA LİSTESİ

1. Chakravarti, Devasree ve G. A. Ghanshyam. *Multiculturalism in Salman Rushdie: Postcolonial Literature, Hybridity, Cultural Plurality, Multiculturalism, Magical Realism, Intertextuality*. Lap Lambert Academic Publishing GmbH KG, 2013.
2. Coetzee, J.M. "Palimpsest Regained." *New York Review of Books*, 21 Mart 1996, <https://www.nybooks.com/articles/1996/03/21/palimpsest-regained/>.
3. Flóra, Kovács Borbála. *The Functions of Ekphrasis in Salman Rushdie's Novel The Moor's Last Sigh*. ELTE Anglisztika Tanszék, 2009.

KAYNAKLAR

- Cantor, Paul A. "Tales of the Alhambra: Rushdie's Use of Spanish History Last Sigh." *Studies in the Novel*, cilt 29, 1997, ss. 323-41.
- Deszcz, Justyna. "Salman Rushdie's Magical Kingdom: *The Moor's Last Sigh* and Fairy-Tale Utopia." *Marvels & Tales*, cilt 18, sayı 1, 2004, ss. 28-52. *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/41388683>.
- Fletcher, M. D. "Painting, Palimpsest and Politics in *The Moor's Last Sigh*." *Social Alternatives*, cilt 20, 2001, ss. 51-54.
- Greenberg, Jonathan. "'The Base Indian' or 'The Base Judean?': *Othello* and the Metaphor of the Palimpsest in Salman Rushdie's *The Moor's Last Sigh*." *Modern Language Studies*, cilt 29, sayı 2, 1999, ss. 93-107. *JSTOR*, <https://doi.org/10.2307/3195409>.

- Kangüleç Coşkun, Kübra. "Mother-Son Relationship and Identity Formation in *The Moor's Last Sigh*." *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, cilt 36, sayı 1, 2019, ss. 23-32. doi: 10.32600/huefd.432782.
- Laouyene, Atef. "Andalusian Poetics: Rushdie's *The Moor's Last Sigh* and the Limits of Hybridity." *Ariel A Review of International English Literature*, cilt 38, sayı 4, 2007, ss. 143-65.
- Narain, Mona. "Re-Imagined Histories: Rewriting the Early Modern in Rushdie's *The Moor's Last Sigh*." *Journal for Early Modern Cultural Studies*, cilt 6, sayı 2, 2006, ss. 55-68. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/40339573>.
- Penas Ibáñez, Beatriz & García Landa, José Angel. "Intertextuality and Exoticism in Salman Rushdie's 'The Moor's Last Sigh'." *New Exoticisms: Changing Patterns in the Construction of Otherness*, ed. Isabel Santaolalla, Rodopi, 2000, ss. 197-216.
- Pirbhai, Mariam. "The Narrator-in-Exile's Unimaginable Palimpsest: Salman Rushdie's 'The Moor's Last Sigh'." *Journal of South Asian Literature*, cilt 33/34, sayı 1/2, 1998, ss. 28-49. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/23234232>.
- Rushdie, Salman. *Imaginary Homelands: Essays and Criticism 1981-1991*. Granta Books, 1991.
- . *Mağriplinin Son İç Çekişi*. Çev. Begüm Kovulmaz. E-kitap, Can Yayınları, 2017.
- . *Joseph Anton: A Memoir*. Jonathan Cape, 2012.
- Schultheis, Alexandra W. "Postcolonial Lack and Aesthetic Promise in *The Moor's Last Sigh*." *Twentieth Century Literature*, cilt 47, sayı 4, 2001, ss. 569-95. JSTOR, <https://doi.org/10.2307/3175994>.
- Su, Jung. "Inscribing the Palimpsest: Politics of Hybridity in *The Moor's Last Sigh*." *Concentric: Literary and Cultural Studies*, cilt 29, 2003, ss. 199-226.
- Tekin, Kuğu. "Images inside Words: Framing the visual in Salman Rushdie's *The Moor's Last Sigh*." *Wasafiri*, cilt 28, sayı 1, 2013, ss. 68-74. doi: 10.1080/02690055.2013.744806.
- V., Vidya. "The Saga of Saying and Unsayng: A Reconnaissance of Woman Characters in Salman Rushdie's *The Moor's Last Sigh*." *International Journal of Asian History, Culture and Tradition*, cilt 4, sayı 5, 2017, ss. 1-22.

BREXLİT: BREXİT SONRASI İNGİLİZ ROMANINDA ÖNE ÇIKAN İZLEKLER

Cihan YAZGI¹

GİRİŞ

Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden çıkması ile sonuçlanan Brexit referandumu 23 Haziran 2016'da gerçekleşti ve Britanya tarihinin en önemli ve en tartışmalı olaylarından biri oldu. Ancak Brexit'in salt Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği üyeliğinden ayrılma ya da ayrılmama tercihinin indirgenemeyeceğini ve başından sonuna tüm Brexit sürecinin hem genel anlamda Batıda yaşanan bir kültür krizinin hem de yerel anlamda Britanya'nın kendi ile hesaplaşmasının bir yansıması olduğunu görmek, hele de referandumu takip eden yıllar içinde o fırtınalı sürecin tozu dumanı artık dağıldıktan sonra, pek de zor değil. Brexit'in bu bağlamda sosyo-kültürel, sosyo-politik ve elbette sosyo-ekonomik boyutlarına dair tartışmalar çokça yapıldı ve hâlâ yapılıyor (Gietel-Basten; Henderson et al.; Miliband; Reenen; Scuria). Bu yüzden, bu makalede Brexit'in kendine dair etraflı bir açıklama veya tartışma yapılmayacak, daha ziyade, okurun bu tartışmalara genel hatlarıyla hâkim olduğu kabulü ile Brexit Britanya'sını ele alan romanlarda Brexit bağlamının ve Brexit toplumunun nasıl yansı bulduğuna dair gözlemlerde bulunulacaktır. Bu makaleye ayrılan alan göz önünde bulundurularak dört roman seçilmiştir ve dolayısıyla bu makale Brexit romanlarının tam bir panoramasını yansıtmamaktadır. Bununla birlikte, bu makalenin ele aldığı birçok tema okur için bir altyapı oluşturacak ve diğer Brexit romanlarının okunması ve değerlendirilmesi işi için okura yol açmış olacaktır.

İnceleme için Ali Smith'in *Autumn* (2016), Anthony Cartwright'in *The Cut* (2017), John Lanchester'in *The Wall* (2019) ve Ian McEwan'ın *The Cockroach* (2019) romanları seçilmiştir. Seçilen romanlarda temalaştırılan konulara

¹ Öğr. Gör. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, Yabancı Diller AD., cihan.yazgi@hbv.com.tr, ORCID iD: 0000-0001-5914-156X

KAYNAKLAR

- All About Dudley Borough*. 2023, <https://www.allaboutdudley.info/>. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Badshah, Nadeem ve Richard Adams. "Oxford vice-chancellor 'embarrassed' to have Michael Gove as alumnus." *The Guardian*, 1 Eylül 2021, <https://www.theguardian.com/politics/2021/sep/01/oxford-vice-chancellor-embarrassed-to-have-michael-gove-as-alumnus>. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- "Dudley." *Encyclopedia Britannica*, 2023, <https://www.britannica.com/place/Dudley-metropolitan-borough-England>. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Cartwright, Anthony. *The Cut*. E-kitap, Peirene Press, 2017.
- Corbett, Steve. "The Social Consequences of Brexit for the UK and Europe: Euroscepticism, Populism, Nationalism, and Societal Division." *The International Journal of Social Quality*, cilt 6, sayı 1, 2016, ss. 11–31. *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/26179355>. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Cox, Michael. "The Rise of Populism and the Crisis of Globalisation: Brexit, Trump and Beyond." *Irish Studies in International Affairs*, cilt 28, 2017, ss. 9–17. *JSTOR*, <https://doi.org/10.3318/isia.2017.28.12>. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Fraser, Nancy. "The End of Progressive Neoliberalism." *Dissent*, 2 Ocak 2017, https://www.dissent-magazine.org/online_articles/progressive-neoliberalism-reactionary-populism-nancy-fraser/. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Galston, William A. "The Populist Challenge to Liberal Democracy." *Journal of Democracy*, cilt 29, sayı 2, 2018, ss. 5–19. https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2018/04/04172018_gs_galston-democracy.pdf. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Gifford, Chris. "The Rise of Post-Imperial Populism: the Case of Right-Wing Euroscepticism in Britain." *European Journal of Political Research*, sayı 45, 2006, ss. 851–59. doi: 10.1111/j.1475-6765.2006.00638. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Gietel-Basten, Stuart. "Why Brexit? The Toxic Mix of Immigration and Austerity." *Population and Development Review*, cilt 42, sayı 4, 2016, ss. 673–80. *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/44132229>. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Goodwin, Matthew ve Oliver Heath. "The 2016 Referendum, Brexit and the Left Behind: An Aggregate-level Analysis of the Result." *The Political Quarterly*, cilt 87, sayı 3, 2016, ss. 323–32. doi: 10.1111/1467-923X.12285. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Henderson, Ailsa, vd. "England, Englishness and Brexit." *The Political Quarterly*, cilt 87, sayı 2, 2016, ss. 187–99. doi: 10.1111/1467-923X.12262. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- McEwan, Ian. *The Cockroach*. E-kitap, Anchor Books, 2019.
- Miliband, David. "Brexit, Populism, and the Future of British Democracy." *Horizons: Journal of International Relations and Sustainable Development*, sayı 15, 2020, ss. 150–65. *JSTOR*, <https://www.jstor.org/stable/48573644>. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Lanchester, Jonh. *The Wall*. E-kitap, Faber & Faber, 2019.
- Scuira, Leonardo. "Brexit Beyond Borders: Beginning of the EU Collapse and Return to Nationalism." *Journal of International Affairs*, cilt 70, sayı 2, 2017, ss. 109–23. *JSTOR*, <https://www.jstor.org/stable/90012623>. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Smith, Ali. *Autumn*. Penguin, 2016.
- . *Sonbahar*. Kafka Kitap, 2023.
- Stanley, Ben. "The Thin Ideology of Populism." *Journal of Political Ideologies*, cilt 13, sayı 1, 2008, ss. 95–110. doi: 10.1080/13569310701822289. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Taggart, Paul. "Populism and representative politics in contemporary Europe." *Journal of Political Ideologies*, cilt 9, sayı 3, 2004, ss. 269–88. doi: 10.1080/1356931042000263528. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Van Reenen, John. "Brexit's Long-Run Effects on the U.K. Economy." *Brookings Papers on Economic Activity*, 2016, ss. 367–83. *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/90000441>. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.
- Wellings, Ben. "Losing the peace: Euroscepticism and the foundations of Contemporary English Nationalism." *Nations and Nationalism*, cilt 16, sayı 3, 2010, ss. 488–505. doi: 10.1111/j.1469-8129.2010.00447. Erişim tarihi 2 Ağustos 2023.